

Сакалоўскі Франц Рыгоровіч

Нарадзіўся ў 1932 годзе ў в. Баранавічы Бабруйскага раёна Магілёўскай вобласці, у сям'і рабочага. Бацька, Сакалоўскі Г. І., працаваў на цагляным заводзе; маці, інвалід 2-ой групы, не працавала,

Пасля заканчэння школы ў 1950 годзе паступіў у Смілавіцкі сельскагаспадарчы тэхнікум. З другога курса прызваны ў рады Савецкай Арміі. Адслужыўшы ў арміі, вярнуўся ў тэхнікум на агранамічнае аддзяленне, У 1957 годзе пасля заканчэння тэхнікума накіраваны на працу ў Гродзенскую вобласць. Быў прыняты

на пасаду агранома ў калгас ім. Мікаяна Воранаўскага раёна (цяпер СВК "Пераганцы"), Абраны сакратаром камсамольскай арганізацыі калгаса. У 1962 годзе паступіў на завочнае аддзяленне Гродненскага сельскагаспадарчага інстытута, аднак з-за праблем са здароўем у 1965 інстытут не скончыў. З 1969 працаваў загадчыкам участка №1 у саўгасе "Пераганцы"; з 1972 года - нарміроўшчыкам, эканамістам па працы, У 1977 годзе скончыў аднагадовы завочны эканамічны факультэт Беларускага інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі і атрымаў кваліфікацыю эканаміста-арганізатара сельскагаспадарчай вытворчасці. Да выхаду на пенсію ў 1993 годзе працаваў на пасадзе эканаміста.

Узнагароджаны Граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, юбілейным медалём "За доблесную працу. У адзначэнне 100-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна ", медалём " Ветэран працы ".

Успаміны Сакалоўскага Франца Рыгоровіча

Я пачаў працаваць у калгасе «Пераганцы» аграномам у 1957г., Тады ён яшчэ насіў імя А.Мікаян. У склад калгасы ўваходзілі паляводчыя брыгады

вёсак Пераганцы, Шашкі, Станулянцы, Лашакі, Седліска, Лінгі. Кіраванне калгасу узначальваў старшыня Гардзеў Д.І., нам. старшыні працаваў Масель С.С., з вызваленым старшынёй рэвізійнай камісіі- Міцко Ч.А. У кожнай брыгадзе былі брыгадзір і учотчык, адзін загадчык фермай. У бухгалтэрыі працавала 3 чалавека: Макрыцкі Я., Сцефановіч С., Буклярэвіч Г. Кантора калгаса знаходзілася на прыватнай кватэры.

Мелася ферма буйной рагатай жывёлы з дойнага статка ў 75 галоў, свінаферма на 50 галоў свінаматак з прыплодам. У кожнай паляводчай брыгадзе мелася конеферма з колькасцю коней ад 15 да 25. Надой малака на адну карову складаў 1200 кг., прывес свіней-280 грамаў.

На тэрыторыі калгасы былі размешчаны сельскі Савет, аддзяленне сувязі, бібліятэка - усё ў адным будынку (сёння гэта драўляны будынак дзіцячага саду), ФАП ў прыватным доме; яшчэ адна бібліятэка мелася ў в. Седліска. З жылых памяшканняў - толькі кватэра для старшыні калгаса. У брыгадах былі агульныя гумны, якія выкарыстоўваліся для захоўвання кармоў і неабмалочанага ўраджаю, свірны для захоўвання збожжа. Зернесклада не было. Ачыстка збожжа ажыццяўлялася на адной ручной польскай арфе. На фермах для падрыхтоўкі сечкі выкарыстоўвалі манеж з конным прывадам. На свінаферме была кармакухня для падрыхтоўкі кармоў і падвесная дарога для раздачы кармоў і выдалення гною. Іншых механізмаў не было, не было і электрычнага святла. Працавалі два кузні-адна ў в. Шашкі, другая ў в. Андруны. Там можна было адрамантаваць конны плуг, барану, акаваць воз, сані, натачыць серп, падкаваць каня.

У гаспадарцы меліся два аўтамабіля- палутаркі. На адным з іх працаваў Раўлушевіч І.В., на другой - Вайцюкевіч І. Палі апрацоўвала тэхніка МТС, звычайна 2-3 трактара. Працавалі ў тры змены, адна гадзіна адводзілася на тэхуход і перазменку. Тэхніка была прычэпная (на плугах сядзеў прыцэпчык, які ўздымаў і апускаў плугі). Запраўлялі трактары прама ў поле, калгас абавязаны быў дастаўляць да месца ворыва бочку з саляркай і змазвальнымі матэрыяламі з МТС, Трактарыстамі у той час працавалі Яковіч

Б., Кашкевіч Ст., Вайцюкевіч І.Б. Кантроль над тэхнічным станам тэхнікі ажыццяўляў брыгадзір трактарнай брыгады з МТС - адзін на два калгасы. Кантроль над працай, асабліва ў начны час, ажыццяўлялі як спецыялісты з МТС па графіку, так і члены праўлення калгаса.

Аплата працы трактарыстаў, прыцэпчыкаў ажыццяўлялася дырэкцыяй МТС.

З уборачнай тэхнікі за калгасам на некалькі гадоў быў замацаваны адзін камбайн СК-3, камбайнерам працаваў Бяйго Віктар. Прыбіраць яму прыходзілася трохі, а вось малацьбы хапала на ўсю зіму.

Палі ў той час былі падобныя на суцэльныя загоны. Праз кожныя 5-10 метраў - мяжа з мноствам камянёў, кустоў і нават дрэў. Пасля ворыва палі былі падобныя на мора ў таросы. Таму збожжавыя сеялі без выканання правілаў аграцэхнікі, без семяп्राвода, сашніку, толькі з баронамі, і то іх праз кожныя 1-2 дня трэба было рамантаваць. На асобных участках сеялі ўручную і баранавалі коньмі.

Апрацоўвалі жыта, ячмень, авёс, грэчку, лён, тытунь, бульбу, кукурузу. Мінеральных угнаенняў не было ніякіх, арганіку ўносілі толькі пад бульбу. Лепшыя землі адводзілі пад лён. Для яго вырошчвання ствараліся звёны. Усе віды работ, акрамя ворыва і баранавання, выконваліся ўручную. Некаторыя звёны збіралі ў насельніцтва печкавы попел, а потым ўносілі пад лён ў выглядзе падкорму. Часам попел ўжывалі і для барацьбы з ільняной блошкай, так як ядаў бракавала. Лён у той час быў самай даходнай культурай, хоць і самай працаёмкай.

Даводзіўся план здачы дзяржаве тытуню. Для яго вырошчвання заключаліся дамовы з калгаснікамі на ўмовах бартэру. Калгас са 10 кг. сухога тытуню вылучаў 10 сотак зямлі для асабістага карыстання. Вядома, што ў поле тытунь цяжка вырасціць, а людзі сеялі яго на падворках, а іншыя свае культуры - у поле. Калгас забяспечваў шпагатам для сушкі, транспартам для здачы. Некаторыя здавалі па сто і больш кілаграмаў тытуню.

Для забеспячэння калгаснікаў кармамі дазвалялі падсяваць азімае жыта серадэлай. Гэта мела і станоўчы, і адмоўны эфект. Часам яна перарастала жыта, што зніжала ўраджайнасць і ўскладняла ўборку. У той жа час яна узбагачала глебу азотам.

Ўборка ўсіх культур ажыццяўлялася ўручную - сярпамі і косамі, коньмі звозілі ўраджай у гумны. Скірдаў не было. Амаль усю зіму камбайнам абмалочваць зерне. Увосень, калі прыходзіла пара сеяць азімае жыта, па начах малацілі, а назаўтра ачышчалі збожжа і сеялі. Ўраджайнасць збожжавых была ў межах 5-8 цэнтнераў з гектара. Былі вялікія страты на ўсіх этапах уборкі, часта сустракаліся і выпадкі крадзяжу. Памятаю, у 1959 г. у брыгадзе кабыл са адну ноч знікла жыта з поля плошчай у 5 гектараў. Падчас расследавання ўсталявалі, што і брыгадзір прымаў удзел у крадзяжы. У 1963 годзе ў брыгадзе Седліска перад самай копкай бульбы са стайні была выкрадзена вупраж на 18 коней. Вінаватыя былі знойдзеныя, шкода вярнутая.

Разам з тым большая частка калгаснікаў працавала самааддана.

Адной з прычын крадзяжу была і нізкая аплата працы. Калгаснікам налічвалі працадні за выкананы аб'ём работ. Так, за ўборку жыта сярэдняй гушчыні сярпом пры норме 0,40 га налічвалі 1,5 працадні, а на працадзень ў канцы года па розных брыгадам плацілі ў залежнасці ад ураджайнасці 15-25 капейкі і 500-800гр. хлеба. Вось чаму пры лішку працоўнай сілы палявыя работы часта зацягваліся - людзі не хацелі ісці на нізкааплатныя працы.

Больш можна было зарабіць на вырошчванні лёну, бульбы. Дзяржава за льновалакно плаціла вялікія грошы, і чым вышэй было якасць лёну, тым вышэй была і плата. Членам ільнаводчага звяна таксама налічвалі працадні, але ў канцы года на аплату іх працы ішло яшчэ 30% выручкі ад продажу лёну. Людзі маглі ў канцы года зарабіць за лён ад 2000 да 5000 рублёў. А перадавыя звеннявыя, такія як Яковіч Ганна, Пель Марыя, узнагароджваліся і дзяржаўнымі ўзнагародамі. За бульбу, акрамя працадзён, людзі атрымлівалі яшчэ натурай - 10% ад нагрэбенага, таму працаваць было выгадна.

Добра зараблялі механізатары, ім плацілі ў МТС грашыма і натурай.

Такая сістэма аплаты працы існавала да рэарганізацыі калгасы ў саўгас - да сакавіка 1960 года.

Сур'ёзная ўвага надавалася ідэалагічнай працы. У кожнай паляводчай брыгадзе быў дом агітатара, у якім праводзіліся рознага роду сход, размеркаванне на працу, вывешваўся баявы лісток. Два разы на месяц тут праводзіўся сход брыгады, на якім прысутнічалі агітатар, хто-небудзь з членаў праўлення калгаса. Агітатарамі былі работнікі культуры, настаўнікі і іншая інтэлігенцыя. Зададзеныя людзьмі пытанні абмяркоўваліся ў праўленні, па іх прымаліся рашэнні, якія пры наступнай сустрэчы паведамляліся людзям. Тут жа праходзілі і канцэрты мастацкай самадзейнасці. Перад канцэртам абавязкова была лекцыя. Працавалі і кінаперасоўкі-раз у месяц абавязкова ў кожнай брыгадзе дэманстравалі 1 або 2 фільма. Прывозілі «кіно» кінамеханікі. Брыгадзір павінен быў даць кінамеханіку каня, каб той мог прыехаць і з'ехаць. Работнікі бібліятэкі дастаўлялі ў брыгады мастацкую літаратуру, праводзілі абмен на хаце. Па панядзелках з кіруючымі кадрамі праводзіліся агра- і заазаняткі.

У 1958 годзе ў калгасе быў пабудаваны клуб на грамадскіх пачатках, будынак зернесклада, кароўнік. Вёска Пераганцы была электрыфікавана ўласнымі сіламі. Пабудавалі малаказавод. Да калгасу былі далучаны брыгады Парубішкі і Рамашканцы. Калгас ўзмоцнена займаўся закупкай кароў ад насельніцтва. Гэтая праца працягвалася да 1960 года, калі грамадскі статак дасягнула прыкладна двухсот галоў. Спатрэбіўся спецыяліст па жывёлагадоўлі. Ім стала Лявонцьева Марыя Лявонцьеўна. Пасля рэарганізацыі МТС калгас набыў ва ўласнасць сельгастэхніку. Стала больш жывёлы, больш угнаенняў. З'явілася магчымасць закупляць мінеральныя ўгнаенні. Павысілася ўраджайнасць. Быў закуплены льноагрэгат для апрацоўкі льнотрасты і ільнокамбайнаў. Набыты грузавая і легкавая («Масквіч») аўтамашыны. Наспела неабходнасць мець аўтамеханіка. У гэты час калгас быў перайменаваны з каўгаса ім. Мікаяна ў каўгас «Світанак».

З 1960-га па 1965 год гаспадарка «прайшла» праз цэлы шэраг рэарганізацый: была ўключана ў склад саўгаса «Жырмуны», затым - «Пагародна», затым - у саўгас «Воранаўскі». У 1964 г. саўгас «Воранаўскі» таксама быў падзелены на дзве гаспадаркі, частка вёсак цяперашняга СВК «Пераганцы» ўвайшла ў склад саўгаса «Тракельскі», частка засталася ў «Воранаўскім».

І толькі ў 1965 годзе быў утвораны саўгас «Пераганцы» з двума аддзяленнямі - «Пераганцы» і «Парубішкі».

Уся жывёла з участка «Пераганцы» быў вывезены ў Тракелі, свінаферма быў цалкам ліквідаваная. Засталася толькі сельгастэхніка і дзве аўтамашыны, так што зноў утворанай гаспадарцы ўсё даводзілася пачынаць практычна з нуля.

Першым дырэктарам саўгаса «Пераганцы» быў Гладышаў, заатэхнікам-Шайкоўскі Д.Л., інжынерам-Яковіч Б., галоўным бухгалтарам - Ягела Марыя Станіславаўна.

Як толькі утварыўся саўгас, дзе была гарантаваная штомесячная грашовая аплата працы, апынулася ў лішку працоўная сіла. Працоўных вазілі на працу ў іншыя аддзяленні і пры саўгасе «Пагародна», і пры саўгасе «Тракельскі». Пасля ўтварэння саўгаса «Пераганцы» гэтыя рукі сталі выкарыстоўваць на месцы.

У 1965 годзе былі пабудаваны 4 кватэры, кантора саўгаса, другі зернясклад. Вялікая праца праводзілася па ачыстцы зямлі ад камянёў. Дапамога ў гэтай справе аказвала сельгастэхніка, утвораная на базе МТС, штогод на палях калгасы працавала 1-2 магутных трактары С-100 і свая тэхніка. Камяні звазіліся ў кучы на адлегласці 100 метраў адзін ад іншага ці ж у суцэльныя валы. Затым іх падбіралі машыны і вывозілі на станцыю Бастуны, дзе угрзілі ў вагоны і адпраўлялі на будоўлі. Вялікія камяні падрывалі падрыўнікі, якія спецыяльна для гэтага прыязджалі. былі праведзены работы па землеўпарадкаванню, нарэзаны палі севазвароту. павысілася культура земляробства. Стала больш уносіцца арганічных і

мінэральных угнаенняў, павысілася ўраджайнасць. Хай павольна, але гаспадарка стала падымацца на ногі, хоць яшчэ доўга лічылася стратным.

Руцкі Чэслаў Міхайлавіч

нарадзіўся ў в. Радзівілаўцы Лідскага раёна Гродзенскай вобласці ў 1945 годзе ў сялянскай сям'і.

Пасля заканчэння Ваверскай сярэдняй школы паступіў у Гродзенскі сельскагаспадарчы інстытут, які скончыў у 1967 годзе. Па размеркаванні быў накіраваны ў саўгас «Пераганцы» Воранаўскага раёна. Увосень гэтага ж года быў прызваны ў войска, пасля службы вярнуўся на працу. Уся працоўная дзейнасць прайшла тут. Працаваў на пасадзе галоўнага агранома. З 2005 года знаходзіцца на заслужаным адпачынку. За добрасумленную працу неаднаразова ўзнагароджваўся Граматамі Воранаўскага раённага выканаўчага камітэта, райкама партыі, значком «Пераможца сацсаборніцтва».

Успаміны Руцкага Чэслава Міхайлавіча

Прыехаў я ў саўгас «Пераганцы» па размеркаванні пасля заканчэння Гродзенскага сельскагаспадарчага інстытута ў 1967 годзе. Прыступіў да працы з 1-га жніўня на пасадзе старшага агранома на правах галоўнага з акладам 97 рублёў. Дырэктарам саўгаса тады працаваў Маліхтаровіч Павел Іванавіч, эканаміст па адукацыі, які працаваў перад гэтым галоўным эканамістам саўгаса «Воранаўскі». У 1967 году памянлі ўсіх спецыялістаў. Я замяніў агранома Буйко Мечыслава. Прыехаў тады ў гаспадарку на пасадку галоўнага інжынера выпускнік БІМСХ Чепялеўскі Войцех Браніслававіч, які прапрацаваў у саўгасе года паўтара, потым паступіў у аспірантуру, абараніў кандыдацкую дысертацыю, працаваў у г. Дзевянішкес дырэктарам СПТВ, цяпер таксама працуе ў Дзевянішкі землеўпарадчыкам. Галоўным бухгалтарам працавала Ягела Марыя Станіславаўна, галоўным эканамістам - Рыбчынскі Іван Міхайлавіч, галоўным заатэхнікам - Шайкоўскі

Калі я прыехаў у гаспадарку, ужо ішла ўборка. Працавалі камбайны СК-4. Ўраджайнасць была нізкая, каля 5-7 цэнтнераў з гектара. Вельмі слабым было сушыльная гаспадарка - адна барабанная сушылка, якая працавала на дрывах, у гадзіну магла прасушыць не больш 2х тон збожжа. Абслугоўваў сушылку Войшніс Іван Іванавіч. Электрыкам працаваў Войшніс Зянон з в. Малыя Парубішкі. Сушылка сушыць не паспявала, збожжа хавалася пад навесам, сагравалася, і, каб не псавалася, электрык падключаў шнек, збожжа прапускалі праз шнек, каб астудзіць. Ужо ў 1968 годзе пабудавалі КЗС-10, і з сушкай і перапрацоўкай збожжа стала лягчэй.

Ўборку ў 1967 годзе мы закончылі больш -менш паспяхова, і адразу пачалася восеньская пасяўная. Былі цяжкасці з падрыхтоўкай насення. Насенне чысцілі на ручной арфе. Арганізоўваліся суботнікі, працавалі і ў начную змену. На ачыстцы насення працавалі спецыялісты, настаўнікі, клубныя работнікі. Складана ішла восеньская пасяўная. Было вельмі шмат камянёў на палях, якія раней ніхто не прыбіраў. Закопвалі толькі вялікія валуны. На камянях не вытрымоўвалі сеялкі, таму здымалі ўсё сашнікі і

насенне з высейваючых скрынь проста сыпаліся на зямлю, а ззаду былі прычাপныя бароны, якія, перавальваючыся на камянях, сяк-так латалі насенне. Трэба сказаць, што ўжо ў наступным годзе пачалі прыбіраць камяні, выраўноўваць палі, ўносіць арганічныя і мінеральныя ўгнаенні. Больш якасна пачалі праводзіцца ўсе працы, і паступова пачалі расці ўраджаі, павялічвалася урадлівасць зямлі. Немалаважным фактарам росту глебавай урадлівасці стала вапнаванне кіслых глеб, якое штогод праводзілася на плошчы 400-500 гектараў за дзяржаўны кошт.

Казаць пра Маліхтаровіча Паўла Іванавіча як пра кіраўніка, чалавека, можна толькі ўсё самае лепшае. Нягледзячы на сваю інтэлігентнасць, Павел Іванавіч на роўных гаварыў і з селянінам, і са спецыялістам. Заўсёды падтрымліваў добрага спецыяліста. Ён быў бяссрэбнікам. Простыя людзі казалі, што ён быў першым пасля Леніна. Гэта была вельмі высокая ацэнка.

Дзякуючы вольнаму такому разуменню людзей з боку кіраўнікоў пачаў фарміравацца і гуртавацца калектыў аднадумцаў, які змог у далейшым вырашаць больш складаныя гаспадарчыя задачы.

Хачу адзначыць, што ў станаўленні гаспадаркі вялікую ролю адыгралі і спецыялісты вытворчых падраздзяленняў. Начальнікам аддзялення «Пераганцы» у той час працаваў Сакалоўскі Франц Рыгоравіч. Ён быў ведаючым спецыялістам, крыштальна сумленным, паважаным чалавекам. Яму было вельмі складана працаваць, бо людзей было шмат, усё рабілася ўручную, людзі былі затоеныя; адбівалася, магчыма, і тое, што яны яшчэ памяталі і вайну, і пра бандытызм ведалі добра. Начальнікам аддзялення «Парубішкі» працаваў Мялько Фелікс Станіслававіч. Брыгадзірамі паляводчай брыгад працавалі Сцефановіч Вацлаў Міхайлавіч, Зуза Вера Васільеўна, Буклярэвіч Казімір Карлавіч. З 1968 года нязменным брыгадзірам паляводчай брыгады «Полипница» да самай пенсіі прапрацаваў Хадыш Іосіф Емяльянавіч. Час пачатку станаўлення гаспадаркі - канец 60х і 70я гады былі адначасова і складанымі, і выніковымі. Складанымі, бо даводзілася шмат, што-то стала ўкараняць, павышаць свой прафесійны

ўзровень. Калі чалавек спыняўся на аднойчы атрыманых ведах і ня папаўняў іх, ён дыскваліфікаваўся як спецыяліст. Затое прыемна было бачыць, што твая праца прыносіць вынік. Калі ў 1967 годзе ўраджайнасць складала па збожжавых культур 5-7 цэнтнераў з гектара, то ў 1982 годзе цэнтнера з гектар, у 1988 - 30, у 1989 - 35, у 1991-33, у 1992-27,5, у 1993 -42,3 цэнтнера з гектара.

Заўсёды лепшай брыгадай па ўраджайнасці была «Полипница». Вось дадзеныя па ўраджайнасці гэтай брыгады некалькі гадоў:

	1985 год	1986 год	1987 год	1988год	1989год
Збожжавыя	22,6	29	36	38,1	44,8
Бульба	84,6	187	300	279	263
Гародніна	194	131	167,6	227	430,7

У тыя гады, калі гаспадарку ўзначальвалі Маліхтаровіч П.І. і Цехановіч П.І., у калектыве была дзелавая, працоўная абстаноўка, панавала атмасфера добразычлівасці, узаемадапамогі.

Хачу адзначыць, што кіраўніцтва гаспадаркі, спецыялісты ў той час рэгулярна сустракаліся з насельніцтвам, не радзей 1га разу ў месяц. Дырэктар саўгаса, спецыялісты, настаўнікі, старшыня сельсавета збіраліся і ехалі ў брыгады і звычайна ўвечары праводзілі сходы, на якіх вырашаліся ўсе пытанні. Ўзнікала такая даверная атмасфера, людзі ўсё маглі пачуць з першых вуснаў. Гэта была сапраўдная ідэалагічная праца.

Было шмат моладзі. Моладзь не сядзела дома. Месцам збору быў клуб. Усе ўдзельнічалі ў мастацкай самадзейнасці. Ніхто нікога не прымушаў, справа была добраахвотнай. Душой гэтай працы быў дырэктар школы Гуткін Уладзімір Міхайлавіч. Мы са сваім калектывам ездзілі па ўсім раёне, давалі канцэрты, а потым танцавалі да раніцы. Прымалі нас усюды цёпла. Для паездак заўсёды вылучалася аўтамашына, часам «лятучка», а часцей за грузавая. Усе сходы ў нашым клубе заўсёды заканчваліся канцэртамі.

Дырэктарам саўгаса Маліхтаровіч П.І. прапрацаваў да 1971 года, потым паступіў у аспірантуру, абараніў кандыдацкую дысертацыю. Потым

працаваў начальнікам упраўлення сельскай гаспадаркі ў Пухавічах Мінскага раёна.

У 1971 году дырэктарам стаў Толкач Іван Вікенцьевіч, але прапрацаваў ён у гаспадарцы адзін год. Затым дырэктарам стаў Цехановіч П.І., разумны, талковы чалавек. Пры ім саўгас «Пераганцы» стаў на ногі. За час яго дырэктарства былі пабудаваныя фермы, КЗС, майстэрня, склады, жыллё, будынак канторы. Вёска Пераганцы была газіфікаваная. Увесь гэты час галоўным заатэхнікам працавала яго жонка Цехановіч Сабіна Юр'еўна, граматы спецыяліст. Пры ёй жывёлагадоўчая галіна дасягнула высокага ўзроўню развіцця.

Эстафету кіраўніцтва ад Цехановіча прыняў Цыронак Станіслаў Антонавіч. У пачатковы перыяд яго працы дасягненні ў гаспадарцы раслі, паказчыкі палепшыліся. Аднак пачаўшаяся перабудова балюча ўдарыла па ўсёй сельскай гаспадарцы. Гэта кранула і нас.

Сёння СВК "Пераганцы" ўзначальвае Конан В.У. Гаспадарка перажывае не лепшыя часы. Не хапае грошай на паліва, ўгнаенні. З-за нізкіх заробкаў сыходзяць спецыялісты. Паказчыкі падаюць. Гаспадарка стратная, адна з самых слабых у раёне. Для нас, ветэранаў, вельмі крыўдна, што не ўдалося ўтрымаць дасягнутых калісьці межаў. Хочацца верыць, што перыяд заняпаду-часовы перыяд, і праца наладзіцца, і жыццё людзей палепшыцца.

Цехановіч Пётр Ігнатавіч

Нарадзіўся ў 1935 годзе ў в. Скаброўка Пухавіцкага раёна Мінскай вобласці ў сялянскай сям'і. Пасля заканчэння школы ў 1951 годзе паступіў у Мар'інагорскі сельскагаспадарчы тэхнікум, які скончыў у 1955 годзе. Нараўлены на

працу ў калгас ім. Калініна Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці. У 1957 годзе прызваны ў рады Савецкай Арміі. Пасля дэмабілізацыі ў 1960 годзе працуе галоўным аграномам у калгасе «Першае Мая» Радунскага раёна (сёння Воранаўскі раён). З лістапада 1963 г. па снежань 1969 ўзначальвае калгас імя Янкі Купалы. У 1969 годзе выбраны вызваленым сакратаром партыйнай арганізацыі, намеснікам дырэктара саўгаса. З 1972 па 1986 год працуе дырэктарам саўгаса «Пераганцы». З 1986 года і да сыходу на пенсію ў 2003 годзе - старшыня Пераганцаўскага сельскага Савета.

Узнагароджаны Граматай Вярхоўнага Савета БССР, ордэнам «Знак Пашаны», медалямі «За доблесную працу. У адзначэнне 100-годдзя з дня нараджэння У.І.Леніна» і «Ветэран працы».

Успаміны Цехановіча Пятра Ігнацьевіча

Саўгас «Пераганцы» я ўзначаліў ў сакавіку 1972 года. Гаспадарка была стратнай. Ўраджайнасць самая нізкая ў раёне. Надой малака каля 1200 літраў на карову. Прыбаўленні каля 200 грамаў. Трактарны парк малалікі і зношаны.

Кормы для завяршэння зімоўкі жывёлы прыходзілася завозіць з іншых гаспадарак. Угнаенняў-мізэрная колькасць. Саўгас агародніцкага напрамку, а гародніны - няма. Што і пасялі, тое зарасло пустазеллем. Палі камяністыя, парослыя хмызнякамі. Дарог ніякіх. Ад цэнтра да населеных пунктаў вясной і восенню дабрацца можна толькі пешшу або на кані. Вытворчыя пабудовы ў асноўным дажывалі свой век. Дзіцячага садка не было, сталовай не было. Палова кватэр у новых 8- кватэрных дамах пуставала.

Вось у такую гаспадарку прывёз мяне тагачасны дырэктар Гродзенскага малочна-агародніннага трэсту Дубко Аляксандр Іосіфавіч. Прадставіў мяне спецыялістам і актыву саўгаса. Паабяцаў дапамагчы, але падкрэсліў: «На дапамогу спадзявайся, але думай сам і вырашай, як з стратнага гаспадаркі зрабіць прыбытковая».

На наступную раніцу правёў нарад са спецыялістамі. Выслухаў іх планы працы і адпусціў займацца арганізацыяй работ. Вызначыўся на кватэру да Міцко Чэслава і стаў знаёміцца з саўгасам.

На працягу двух дзён аб'ехаў усе вытворчыя аб'екты і населеныя пункты.

Па вопыце сваёй працы разумеў, што паспяховае вырашэнне гаспадарчых і эканамічных пытанняў залежыць ад кадраў. Таму першапачаткова правёў гутаркі з галоўнымі спецыялістамі, загадчыкамі ўчасткаў і ферм. Зрабіў выснову, што большасць з іх адукаваныя спецыялісты і могуць паспяхова вырашаць пытанні.

Агранамічную службу працягнуў ўзначальваць Руцкі Ч.М., механізацыйную-Яковіч Б., бухгалтэрыю-Ягела М.С., эканамічную-Яковіч В.М., будаўнічую брыгаду-Борук, жывёлагадоўля пасля ўзначаліла жонка Сабіна Ежевна. У такім складзе галоўных спецыялістаў пачалі падымаць эканоміку саўгаса.

Галоўны ўпор рабілі на сярэдняе звяно. Вялікую ўвагу надавалі загадчыкам ўчасткаў і ферм. Ўчастак Пераганцы ўзначаліў Станкевіч І.А., ўчастак Седліска Піліпайць Т.І. Ферму Пераганцы Міндзюль М.А, ферму

Парубішкі Войшніс І.М., пасля перадаўшы Садоўскай Т.С., а сам быў пераведзены на другога заатэхніка, галоўнага заатэхніка і выйшаў пасля галоўным заатэхнікам упраўлення сельскай гаспадаркі раёна.

Пастаянную працу праводзілі з насельніцтвам саўгаса, каб паверылі ў паспяховае вырашэнне існуючых задач.

Пачалі з дысцыпліны і выканання распарадку працы.

Вялікую працу правялі галоўны аграном Руцкі Ч.М. разам з загадчыкамі ўчасткамі па навадзненні культуры на палях (ўборка камянёў і хмызнякоў), якаснай нарыхтоўцы арганічных і мінеральных угнаенняў, своечасоваму правядзенню пасеву, догляду і уборкі ўраджаю, нарыхтоўкі кармоў.

Жывёлагадоўлю пачалі з племянной працы, стварэння кармавой базы, падбору добрасумленых работнікаў і будаўніцтва новых жывёлагадоўчых ферм.

У механізацыі галоўным было абнаўленне тэхнікі і стварэнне ўмоў для правядзення работ, кадравае забеспячэнне.

Сумесная зладжаная работа ўсіх звёнаў прынесла вынік. Праз 2 гады саўгас упершыню стаў прыбытковым.

Хачу асабліва адзначыць добрасумленную працу практычна ўсіх жыхароў саўгаса, у іх ліку і настаўнікаў. Асаблівым працавітасцю адрозніваліся практычна ўсе жанчыны в. Пераганцы, якія вырошчвалі больш за палову ўсіх гародніны. Нагрузка была больш за 2 га на жанчыну.

Добра працавалі механізатары Бяйга В.У., Жыдзіс С.А., Емяльян М.М., шафёры: Раўлушевіч І.В., Грышка І.І., Камінскі Сцяпан, Ягела Г.В., даяркі: Міцко А., Войшніс М., грузды А., Климашевская Я., Васілеўская, Вальнец Я., даглядчык: Камінская І. і М., Басыкі, муж з жонкай, Кропа А. і І., цяплічніцы: Раўлушевіч Г.І., Бяйга А., Кодзіс М., Сцефановіч і многія іншыя.

Дзякуючы сумеснай рабоце ўсіх звёнаў пачала расці ўраджайнасць палёў, прадуктыўнасць жывёлы. Павялічыліся валавыя зборы збожжа, гародніны, кармавых культур.

Больш сталі рэалізоўваць прадукцыі палёў і жывёлагадоўлі дзяржаве. Ёзраслі грашовыя даходы і чысты прыбытак. Стала расці зароботная плата, павялічваўся фонд прэміравання і фонд на развіццё сацыяльнай сферы.

За 16 гадоў маёй працы пабудавана 5 жывёлагадоўчых ферм, 2 свірна, 3 склада мінеральных угнаенняў, 5 хлявоў для захоўвання грубых кармоў, 2 майстэрні, склад для запасных частак, агульнавясковая кацельня, адміністрацыйны будынак, дзіцячы сад, сталовая, 8-мікватэрны жылы дом, двух - і трохкватэрныя жылыя дамы і 2 аднакватэрныя, лазня ў Пераганцах і Маркаўшчызне. Праведзена газіфікацыя в. Пераганцы за кошт сродкаў саўгаса, капітальна пабудаваныя дарогі Пераганцы-Седліска-Поліпніца-Малыя Парубішкі-Рамашканцы з выездам на Тусуманцы. Парубішкі-Лашакі, Пераганцы-Зязі. Пераганцы-Шашкі